

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Samrådsspørgsmål Q

Hvad vil regeringen foretage sig for at reducere kvælstofforureningen og opnå god økologisk tilstand i danske farvande, søer og åer?

Samrådsspørgsmål R

Er regeringen parat til at målrette reguleringen ved hjælp af geografisk differentierede reducerede gødningsnormer og udtag af arealer fra omdrift til ekstensiv drift eller natur, sådan at vi kommer i mål med minimumsforpligtelser i EU inden 2027?

Samrådsspørgsmål S

Er regeringen klar til at indrette den kommende klimaafgift i landbruget på en måde, så den bidrager mest muligt til også at reducere kvælstofudledningen, herunder bl.a. ved at sikre en hurtig udtagning af lavbundsjorderne?

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Signe Munk (SF).

TALEPAPIR

Svar

Jeg vil også gerne takke for dagens spørgsmål. Og tak til miljøministeren for at indlede dette samråd.

Vi skal passe på vores vandmiljø. Som miljøministeren nævner, er vi desværre ikke i mål, når det gælder kvælstofudledningen.

Det er selvfølgelig positivt, at udledningen de seneste år ikke er steget. Men vi skal holde ambitionerne høje og nedbringe udledningen mere.

Skub i de kollektive virkemidler

Med landbrugsaftalen blev der besluttet en række indsatser, og i forligskredsen arbejder vi på, at indsatserne skal få effekt ude i virkeligheden.

Vi følger den plan, vi i fællesskab har lagt.

Det betyder, at vi fokuserer på de kollektive virkemidler, f.eks. de store kvælstofvådområder, skovrejsning og minivådområder. Og heldigvis er der gang i rigtig mange projekter.

TALEPAPIR

Vores erfaringer viser dog, at de helt store vådområdeprojekter med mange lodsejere tager flere år at gennemføre.

Vi skal huske på, at de kollektive virkemidler er baseret på frivillighed. Det kræver samarbejde mellem mange aktører at få projekterne gennemført.

I mine øjne skal vi have sat tempoet op for at få etableret de kollektive virkemidler. Det er de landbrugere, jeg taler med, enige i.

Foruden de kollektive virkemidler arbejder vi målrettet med at nå ambitionen om udtagning og ekstensivering af 100.000 hektar lavbundsjord og randarealer. Det bidrager også til at nedbringe udledningen af kvælstof fra landbruget.

Som en del af landbrugsaftalen har vi også nedsat en ekspertgruppe og en taskforce for lavbund.

De har til opgave at fjerne de sten, der er på vejen, så vi kan komme i mål. Også såkaldte ”udtagningskonsulenter” vil sætte gang i projekter i udtagningsindsatsen og i de kollektive virkemidler.

TALEPAPIR

Det skaber rigtig gode forudsætninger for, at vi kan komme videre med de frivillige indsatser.

Målrettet kvælstofregulering

Det andet centrale element i kvælstofindsatsen er reguleringen.

Jeg noterer mig, at spørgeren foreslår et system, hvor gødningsnormerne reduceres alt efter det lokale behov.

I den forbindelse minder jeg om, at reguleringen allerede nu er målrettet de kystvande, hvor behovet er.

I mange områder stilles der altså allerede konkrete kvælstofreduktionskrav, som bl.a. kan indfries ved at gødske mindre og en række andre virkemidler.

Centralt for den nuværende målrettede regulering er netop, at landbrugerne skal have valgmuligheder og

TALEPAPIR

fleksibilitet, når de skal sikre de nødvendige reduktioner.

Det betyder, at vi ikke tvinger landbrugerne til kun at anvende ét virkemiddel.

I stedet har landbrugerne en hel palet af virkemidler, som bygger på forskning ved Aarhus Universitet: De kan vælge at etablere efterafgrøder, at så tidligere, end de ellers ville have gjort, præcisionsgødske, eller braklægge arealer langs søer og vandløb. Og de kan vælge at reducere deres gødningskvote.

Styrken er, at landbrugerne kan udnytte deres viden om forholdene på netop deres bedrift og tilrettelægge virkemidlerne efter det.

Og hvad så, hvis der ikke leveres en tilstrækkelig indsats? Ja, så kan der blive fastsat et obligatorisk krav.

Derfor kan vi være trygge ved, at udledningen bliver reduceret med de tons, vi har besluttet.

TALEPAPIR

Den nye reguleringsmodel

Det er i mine øjne ikke den rigtige vej at gå at begrænse landbrugerens fleksibilitet.

Det er i øvrigt heller ikke det, vi med Landbrugsaftalen i fællesskab er blevet enige om.

Her har vi i stedet lagt op til, at der skal udvikles en ny reguleringsmodel. Vi har aftalt, at den skal indføres fra 2026 samtidig med, at vi skruer op for reguleringstrykket.

Et centralt element i den eksisterende reguleringsmodel er, at landbrugerne skal have valgmuligheder og fleksibilitet. Den nye model skal gøre indsatsen endnu mere omkostningseffektiv.

Vi kigger bl.a. på tre tiltag:

1. Vi skal have bragt landbrugernes valg af afgrøder i spil som en måde at reducere udledningen. Vi skal f.eks. give incitamentter til dyrkning af græs i stedet for majs.

TALEPAPIR

2. Vi skal sikre en bedre sammenhæng mellem den del af indsatsen, der leveres med kollektive virkemidler, og den del der leveres med regulering.
3. Og vi skal udvikle et nyt bedriftsregnskab, som skal skabe endnu bedre overblik over udledningerne og effekten af de virkemidler, landbrugerne kan anvende.

Samlet set er det vores forventning, at den nye reguleringsmodel kan gøre kvælstofindsatsen mere omkostningseffektiv.

Samtidig er det et væsentligt fokuspunkt for mig, at vores kvælstof- og klimatiltag ikke må gøre det unødigt kompliceret at være landbruger.

Det skal vi også have for øje i den nye model.

Jeg ser frem til, at vi med genbesøget af Landbrugsaftalen i forligskredsen skal beslutte, hvordan den nye reguleringsmodel konkret skal fungere.

TALEPAPIR

Mere generelt skal vi se på, hvordan vi kommer i mål med kvælstofindsatsen. Også i forlængelse af den aftalte second opinion af det faglige grundlag. Og vi skal blive enige om, hvordan vi sikrer, at vi lever op til vandrammedirektivets forpligtelser.

Sammenhæng mellem Grøn Skattereform og kvælstofindsatsen

Derudover arbejder Ekspertgruppen for Grøn Skattereform som bekendt på et vigtigt oplæg til den kommende drivhusgasregulering af landbruget.

Her er spørgeren inde på, at vi bør sikre, at det arbejde også bidrager til mindre kvælstofudledning.

Det giver god mening. Sagen er, at mange af virkemidlerne på landbrugsområdet sikrer en reduktion i udledningerne af både drivhusgasser og kvælstof.

Ekspertgruppens kommissorium understreger, at arbejdet skal tænkes sammen med regulering af øvrige miljøpåvirkninger.

TALEPAPIR

Der er altså en synergi, vi skal udnytte.

Vi skal sørge for, at den samlede regulering af landbruget tjener flere formål på den mest hensigtsmæssige måde.

Blot for lige at gøre det klart: Det er en meget kompliceret opgave.

Derfor ser jeg også frem til, at vi på baggrund af et grundigt arbejde fra ekspertgruppen skal beslutte, hvordan vi bedst skruer klimareguleringen af landbruget sammen.

Afslutning

Til slut vil jeg gerne kort samle op. På kvælstofområdet har vi sat gang i

- hurtigere etablering af kollektive virkemidler
- udviklingen af en ny reguleringsmodel med endnu flere muligheder for vores landbrugere

TALEPAPIR

- og så arbejdes der på en klimaregulering af landbruget. Den skal også bidrage til vores forpligtelser på kvælstofområdet.

Jeg mener, at landbrugerne med deres viden om deres bedrifter skal inddrages og aktiveres. Det bliver de med de nævnte tiltag.

Og med de mange skibe, vi har sat i søen, er jeg også fortrøstningsfuld, når det gælder vandmiljøets fremtid.

Tak for ordet.